

SOTSIAALMINISTEERIUM

Riigi rollist vaimse tervise edendamisel

Riina Sikkut

Tervise- ja tööminister

23.11.2018

Eesmärgid 2030. aastaks uues rahvastiku tervise arengukava

2030. aastal elavad Eesti naised:

- 1,5 aastat kauem ehk 84-eluaastat
- tervena 3,9 aastat kauem ehk 63 aastat

2030. aastal elavad Eesti mehed:

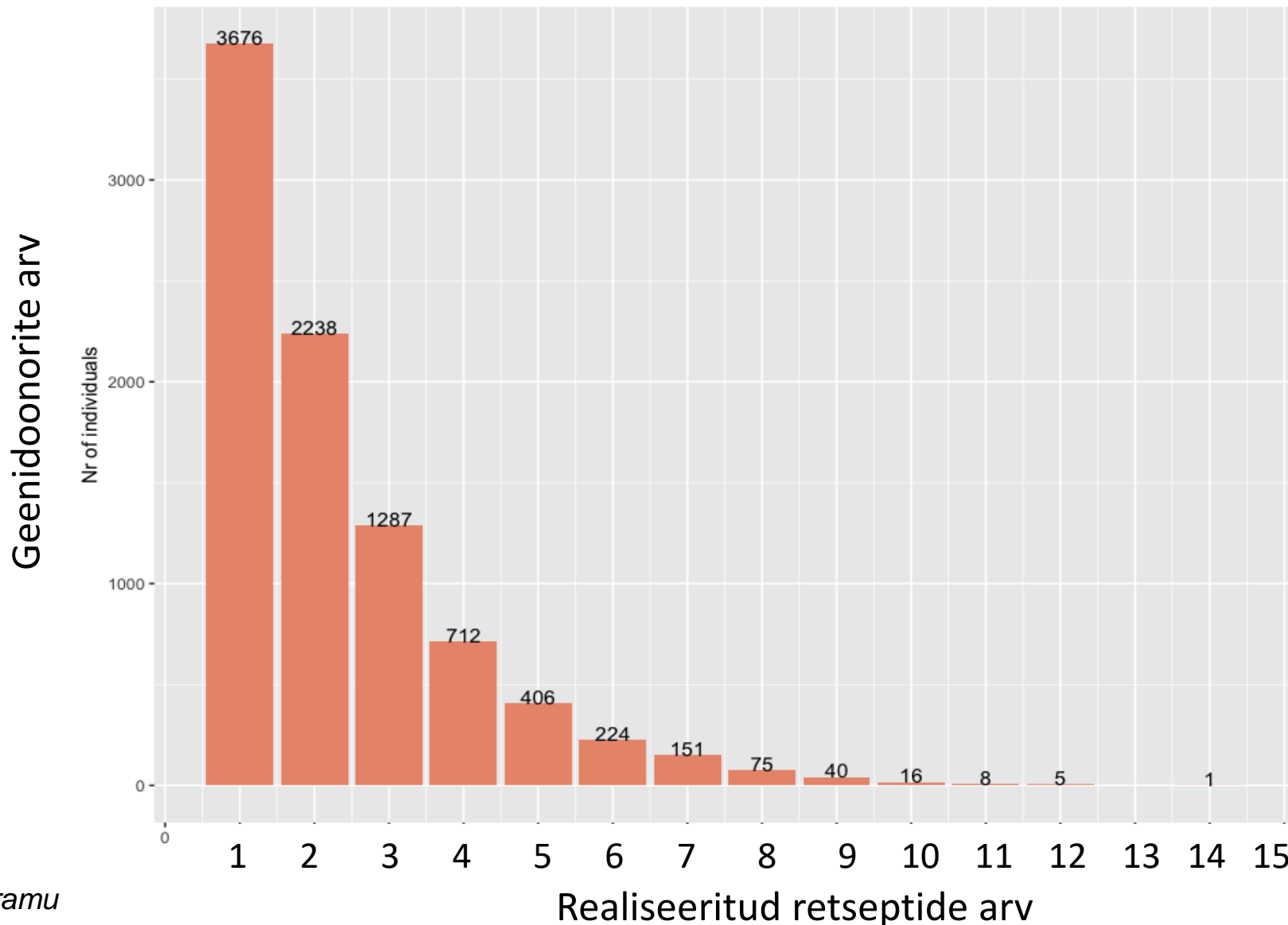
- 4,2 aastat kauem ehk 78-eluaastat
- tervena 7,7 aastat kauem ehk 62 aastat

Kuidas sinna jõuda?

Õige abi õigel ajal ja õiges kohas

1. Hoiame tervist
  1. Alustame perearstist
  2. Raviteekond sujuvaks
  3. E-lahendused tööle
  4. Lisaraha

Mitme erineva antidepressandi retsepti on depressiooniga geenidoonorid pidanud välja ostma?

Farmakogeneetika

Geen	Genotüüp	Hinnang	Soovitus	Mõjutatud ravimi toimeained
CYP2C19	*2/*2	Aeglane ravimi lagundamine	!	Estsitalopraam, Tsitalopraam, Klopidoogrel, Sertraliin, Vorikonasool, Esomeprasool, Lansoprasool, Pantoprasool, Omeprasool, Klomipramiin, Amitriptüliin
CYP2C9	*1/*1	Tavapärane ravimi lagundamine	+	Fenütoin
CYP2C9; VKORC1	*1/*1; rs9923231 (AA)	Tavapärasest madalam doosisoovitus	!	Varfariin
CYP3A5	*3/*3	Aeglane ravimi lagundamine, Tavapärane muster	+	Takroliimus
DPYD	*1/*5	Tavapärane ravimi lagundamine	+	Kapetsitabiin, Fluorouratsiil
IFNL3	rs12979860 (CC)	Tavapärane ravimi toime	+	Alfa-2b-peginterferoon, ribaviriin
SLCO1B1	rs4149056 (TT)	Tavapärane müopaatia risk	+	Simvastatiin
TPMT	*1S/*1	Tavapärane ravimi lagundamine	+	Tioguaaniin, Merkaptopuriin, Asatiopriin

+ - Tarvitada tavapäraselt.
 ! - Tarvitada ettevaatusega, võib vajada doosi muutmist.
 ! - Tarvitada väga ettevaatlikult, oht kõrvaltoimeteks.

Riigil on vajalik:

- kujundada strateegiline plaan ja selle elluviimist toetav õigusruum;
- luua koostöö nii valdkonna sees kui ka hariduse, sotsiaalhoolekande, tööpoliitika jne valdkondadega;
- koolitada piisavalt spetsialiste;
- muuta elukeskkond vaimset tervist toetavaks;
- toetuda tõenduspõhiste sekkumistele ennetuses ja ravis;
- tagada teenuste rahastamine ja kättesaadavus.

SOTSIAALMINISTEERIUM

Aitäh!